

ULUSLARARASI İLİŞKİLER KULÜBÜ GAZETESİ

Mayıs Sayısı

**Kırım
Meselesi**

**Sudan
Askeri Darbesi**

**ABD - İran
Düşmanlığı**

**Kimdir?
Köşesi**

**Nedir?
Köşesi**

ve daha fazlasıyla...

Danışman:
Prof. Dr. Mesut Hakkı Çaşın
Tasarım:
Kadir Yıldırım

GÜNDEM

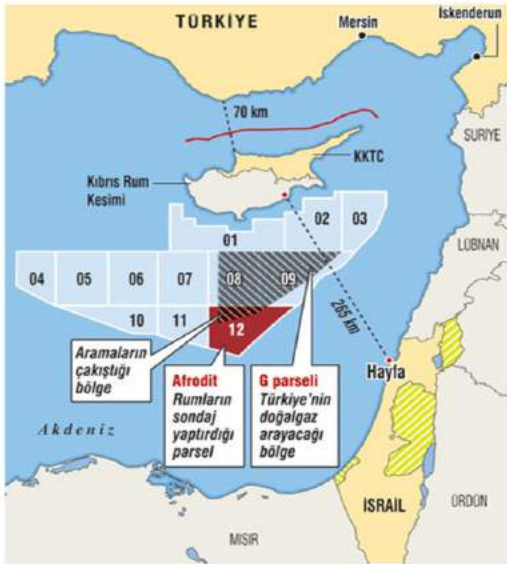
ABD - İran Düşmanlığı

ABD-İran arasında çok eskiden beri devam etmekte olan yarışın ilk olarak, İran'da 1979 yılının Şubat ayında gerçekleşen devrimden az bir süre sonra üniversite öğrencilerinden oluşan bir grubun Tahran'daki ABD Büyükelçiliğine saldırı düzenlemesiyle birlikte karşılıklı rekabetin bu şekilde başlamış olduğu ifade edilebilir. Aynı zamanda bu olaydan sonra, toplamda 52 diplomat casusluk yapmakla suçlanarak 444 gün boyunca İran'da mahkum olarak tutuldu. 1980 yılında İran-Irak savaşında ABD açıkça tarafını belli etti ve Irak'ın yanında olduğunu bildirdi. İrağa destek olduğunu bildirmekle İran'a karşı bir tepki vermiş oluyordu ve tüm bunlar iki ülke arasındaki rekabetin artmasına sebep oluyordu. Savaş devam ederken, 1983 yılında Lübnan'da ABD deniz piyadelerinin içinde bulunduğu bir binaya saldırıldı ve bu saldırı sonucunda ABD 241 askerini kaybetti. Bunun üzerine ABD, İran'ın bu olayla ilgisi olduğunu söyleyerek İran'ı suçladı. Fakat İran, hiçbir zaman üzerine yapılan suçlamaları kabul etmediğini bildirdi. Daha sonrasında, Hürmüz Boğazı'nda bir Amerikan savaş gemisi 1988'de İran yolcu uçağını vurdu ve bunun yanı sıra meydana geldiğini açıkladı. İki ülke arasında gerilim hızla tırmanıyordu ve bu zamanla bir yarış haline dönüşecekti. Zamanla öyle bir hale dönüştü ki, İran'da Cuma namazları sonrasında "kahrolsun ABD" sloganları atılmaya başladı. İran'da durumlar bu şekilde ilerlemekteyken, bu kez de iki ülke arasında Afganistan'da Taliban'a karşı bir ittifak kuruldu. İran, Şii karşıtı olduğu gerekçesi ile Taliban'a karşı ABD'ye istihbarat şeklinde bir destek verdi. ABD 2003 yılına gelindiğinde, Irak'ı özgürleştirmeyi vaat etmiş ve daha sonradan da bunu bahane olarak kullanarak müdahalede bulunmuştur ve bu durum beklendiği üzere, İran taraftarı Şii grupların ellerindeki gücü arttırmasına sebep oldu. Tüm bunların yaşanmasından ders aldığını belirtmek isteyen ABD ise, bu sırada İran'a yönelik uyguladığı yaptırımlarını daha fazla arttırabilmek amacıyla çalışmalarına başladı. Duruma ABD

açısından baktığımızda, Barack Obama'nın olduğu zamanlarda Nükleer Antlaşmasının yapılmasıyla, iki ülke arasındaki ilişkilerin bir nebze de olsa olumlu bir şekilde geliştiği görülmüştü. Ancak bu durum çok fazla devam etmedi. ABD'nin yönetimini Donald Trump'ın almasıyla durumlar tamamen farklı bir şekilde seyretti. Trump yönetimi ele almadan önce, seçimler devam ederken yapacağı işler arasında İran'a yönelik yaptırımların arttırılacağını bildirmişti ve nükleer antlaşmayı geçersiz sayacağını da eklemişti. Böylece İran'da rejimin değişmesine tamamen destek vereceğini de açıkça bildirmiş olmuyordu. ABD'de işler iyi giderken, İran'da durumların iyi gittiği pek de söylenilebilir değildi. İran'da ekonomik yaptırımlardan şikayetler başlamış ve bu durum sokak gösterilerinin yapılmasına sebep olmuştu. İran'da süren Tahran yönetimi, Trump'ın nükleer antlaşmayı tanımamaya başlaması gibi sorunlara bir çözüm aransa da, ABD'nin dünya ekonomisindeki duruşu sebebiyle pek de bir çözüm bulunamadı. İran'da doların yükselmesiyle birlikte sokak cylemleri de artmaya başladı. Tahran esnafı birçok bölgede ayaklanmaya başladı. ABD ise göstericilere açıkça destek verdiğini bildiriyordu. Ancak İran'ı son noktaya getiren durum, ABD'nin İran'dan petrol alışverişi yapan tüm ülkeleri alışverişi kesmeye davet etmesiydi. Bu olaylar sonucunda iki ülke arasındaki gerilim, neredeyse düşmanlığa dönüştü. ABD'nin bu tutumu üzerine İran'dan cevap gecikmedi. İran Cumhurbaşkanı bu planı duyar duymaz bir konuşma yaptı ve yaptığı konuşmada; "ABD, İran'a petrol ihracı yaptırmayacağını söylemiş. Eğer böyle bir tutum sergiliyorsanız, bunun bedelini ödersiniz." Diyerek karşılık verdi ve tabi ki ABD'den de yanıt gecikmedi. ABD ise, İran'ın Hürmüz Boğazını kapatmak tehdidine karşılık olarak, bölgede yapılan petrol ticaretini muhafaza edebilmek amacıyla her türlü askeri güç kullanmaya hazır olduğunu bildirdi. Bu şekilde bir cevap vererek, İran'ı üstü kapalı bir şekilde tehdit ediyordu ve bu şekilde de İran'dan bir karşılık gelmesini engelleyeceğinin planlarını yapıyordu. Aynı zamanda ABD, İran'a askeri müdahalenin de planlarını yapmaktaydı. ABD'nin İran'a askeri müdahale planları çok sık gündeme gelmeye başlamıştı ve artık bir söylenti halini almıştı. Bütün bu olayların yaşandığı sırada, ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, İran liderleri üzerine bir konuşma yaparken İran liderlerine Mafya benzetmesi yaptı. Liderler arasındaki ilişkinin yolsuz olduğunu ve aşırı zenginliklerinden dolayı bir itamda bulundu. İran'ın bir hükümet dışında, mafya ile yönetildiğini iddia ediyordu. Aynı zamanda nükleer antlaşma süresince İran'ın yükselttiği petrol kazançlarının İran halkına gitmediğini, teröristlere, diktatörlere ve de vekalet milisleri gruplarına gittiğini ortaya attı. Bu bağlamda konuyla ilgili konuşan İran Dışişleri Bakanı sözcüsü Behram Kasimi yazılı yaptığı bir açıklamada, Pompeo'nun yaptığı açıklamaları ikiyüzlü ve tutarsız olmakla suçladı. Kasimi, yazdığı açıklamada Pompeo'nun sözlerinin propaganda amacı taşıdığını ve bu amacın da uluslararası antlaşma uymadığını belirtti. Durumu bu şekilde değerlendirirken de ABD'nin bölgeyi istikrarsızlaştırmak gibi bir amacının olduğunu da öne sürdü. Diğer bir yandan İran halkının birlik ve beraberlik

üzerine yapılan tüm bu planları bozabileceğini ve tamamen birlik olması gerektiğini bildirdi. ABD-İran arasındaki bu sürtüşme, başlarda bir yarış olarak başlamış ve tarihsel bir sürece dayanmıştır. Bununla birlikte, konu ile ilgili yapılan tüm tartışmalar günümüze kadar ulaşmış ve iki ülke arasındaki gerilim tam anlamıyla bitmemiştir. Bu sürtüşme ile ABD'nin yaptığı planlara karşılık İran'ın birlik ve beraberliğini sürdürmesi gerektiği anlayışı da ortaya çıkmıştır. Böylece tüm bu planlara bu şekilde karşı koyabilir ve başarılı olmalarını da engelleyebilecektir. ABD-İran arasındaki ilk kavgalar küçük küçük gerilimler olarak başlamış, daha sonrasında ise birbirlerini tehdit etmeye kadar gitmiştir. Ancak bu iki ülke arasındaki gerilimin ilk başlatanı olarak ABD gösterilebilir. ABD-İran uyuşmazlığının günümüze kadar gelmesinin sebebi ise, iki ülkenin birbirlerinden üstün olmaya çalışmalarıdır. İki ülke de birbirlerine alenen meydan okumuş ve bu rekabet giderek artmıştır.

BİRSU ÇINAR

Akdeniz'in Keşfedilmemiş Kaynakları

Akdeniz'de suların bu kadar ısınmasının sebebi enerji. Türkiye'nin kendi kıta sahası içerisinde yaptığı sondaj faaliyetlerinin çevre ülkeleri hatta çevre olmayan ülkeleri bile bu denli rahatsız etmesinin sebebi büyük enerji potansiyeli. Akdeniz'le bir toprak bağlantısı bulunmayan Rusya'nın buna karşı çıkmasının tek sebebi Türkiye'nin Rusya'dan enerji ithal etmesidir. Enerjide kendi kendine yetebilen bir Türkiye, Avrupa'yı -özellikle Rum kesimini- rahatsız etmiştir. Tabiri caizse 'Arkasına ağabeylerini alan' Yunan yandaşları Türkiye'yi tehdit etme hadsizliğini bile yaptılar. Türkiye bu konuda geri adım atmadı. Atmaması gerekli ve atmayacak gibi de görünüyor.

Dikkat çeken bir husus da 'Müslüman' Mısır'ın bile Türkiye'nin değil de Yunanistan'ın tarafında bulunması. Darbeci Sisi'nin bu kararıyla beraber Avrupa'ya ne denli yakın olduğu anlaşılıyor. Çoğunuzun da bildiği gibi 2017 yılının sonunda Yunanistan, Güney Kıbrıs ve İsrail anlaşarak Avrupa'ya doğalgaz aktarımı konusunda bir anlaşma imzaladılar. Ocak ayında ise, Kahire'de bir araya

gelen Güney Kıbrıs, Yunanistan, İsrail, İtalya, Ürdün, Filistin ve Mısır, Doğu Akdeniz Gaz Forumu'nu kurduklarını ilan ettiler. Forumun amacı; bölgesel kaynakların üretimi, tüketimi ve pazarlanması süreçlerinde işbirliği yapmak ve Doğu Akdeniz'i yeni bir enerji üssüne dönüştürmek olarak açıklandı. Bu noktada esas sıkıntılı konu, Akdeniz'e en uzun sınırı olan Türkiye'nin yapılan faaliyetlerde hiç dikkate alınmamış olması. Bu gelişmeler, Türkiye'yi ve dolayısıyla ABD-Rusya-AB dengesini de doğrudan etkileyecek büyüklükte sonuçlar doğurabilir. Bugün Avrupa, mevcut doğalgaz tüketiminin yarısını Rusya'dan karşılıyor. Eğer Doğu Akdeniz gazı Avrupa'ya giderse, Avrupa'nın enerji ihtiyaçlarını karşılamada Rusya'ya olan bağımlılıkları büyük oranda azalacaktır. Yunanistan'ın bu doğalgazın neden çıkmamasını savunduğunu anlamak çok da zor değil...

Bu gazın Türkiye'ye en büyük getirisi dışa bağımlı olan enerjinin karşılanması ve bu konudaki bilgi-tecrübe ve alt birikimin sağlanması olacaktır. Zaten S-400'ü almasıyla ve rahip olayıyla Amerika tarafından ambargo uygulanan Türkiye, sondaj yüzünden Avrupa ülkelerinin ve Akdeniz ülkelerinin yaptırım uygulaması Türkiye'yi bir hayli zora sokacaktır. Zaten Türkiye'de stratejik konumu sebebiyle savaşın eksik olmaması ve de bu konularla uğraşması Türkiye'nin başka konulara yönelmesini de engelliyor. Tabiri caizse Türkiye'nin gündemini meşgul ediyor.

Sonuç olarak, Türkiye'nin bu gazı çıkarması da çıkarmaması da onun zararına olabilir. Bu durumu lehine veya aleyhine değiştirilmesi ülke durumu için kritik önem taşımaktadır. Tabi ki bizler bu sorunların lehimize sonuçlanmasını isteriz.

OKAN KARATAŞ

Dünden Bugüne İsrail

Orta Doğu ve Filistin sorununun temelinde Yahudilerin söz konusu topraklarda önce İngiltere sonra ABD tarafından bir devlet hâline gelmesinin sağlanmasının ve İsrail tarafından gerçekleştirilen işgallerin söz konusu devletler tarafından hoş görülmesinin yattığı ifade edilebilir. Zira Yahudiler, her ne kadar söz konusu topraklarda 3000 yıldır var olduklarını iddia etseler de özellikle Roma işgaliyle beraber büyük Yahudi diasporasının söz konusu olduğu milattan hemen sonraki birinci yüzyıldan sonraki dönemde bu toprakları hiç hatırlamamışlardır. Bölgeye ilgilerinin artması ise esas olarak 19. yüzyılda Rusya'da ve Avrupa'da Yahudi aleyhtarlığının (antisemitizmin) ileri boyutlara varması

üzerine gündeme gelmiştir. Bir yurt arayışının başlamasıyla Filistin'in tarihî önemi de öne çıkmıştır. Siyonizm bu bağlamda Filistin'de başkenti Kudüs olan bir Yahudi devletinin kurulması emelini ve hedefini ifade etmektedir. Yahudilerin bu amaca ulaşmalarının önü, önce 1917'deki Balfour Deklarasyonu ile İngiltere tarafından, sonrasında ise 1947'de BM'deki Taksim Planı'nın görüşülmesi esnasında ABD tarafından verilen destekle açılmıştır.

İsrail'in 1948 Mayıs'ında söz konusu Genel Kurul kararıyla Yahudilere tahsis edilen topraklarda bir Yahudi devletini kurduğunu açıklamasıyla beraber, bunu kendilerine yönelik ciddi bir hak gaspı ve provokasyon olarak gören Mısır, Ürdün ve Suriye'den oluşan Arap ülkelerinin saldırısıyla başlayan birinci Arap-İsrail savaşı sonunda Yahudiler kendilerine bırakılan topraklardan daha fazlasını işgal ederek kontrol ettikleri toprak parçasını %78'e çıkarmışlardı. İsrail'in saldırısıyla başlayan 1967 savaşının sonunda İsrail Filistin topraklarının tamamını işgal ederek denetim altına aldığı toprakların oranını %100'e çıkarmakla kalmamış, ayrıca Suriye'ye ait olan Golan Tepelerini ve Mısır'a ait olan Gazze şeridi ve Sina yarımadasını da işgal ederek topraklarını dörde katlamıştır. Bu arada topraklarını terke zorlanan Filistinli mültecilerin sayısı ise 1,5 milyona ulaşmıştır. Diğer taraftan 1973 Savaşı, her ne kadar Mısır ve Suriye'nin saldırısı ile başlamışsa da savaşın sonucunda mevcut durumda bir değişiklik olmamıştır. 1973 sonrasının en önemli gelişmesi, 1978 Eylül'ünde başlayan Camp David süreci sonunda 1979 Mart'ında imzalanan Mısır-İsrail barış antlaşmasıyla İsrail'in Sina'dan aşamalı bir şekilde çekilmesidir. 1978-79 Camp David Anlaşmalarına rağmen İsrail'in önce 1980'de Kudüs'ü ve 1981'de Golan Tepeleri'ni ilhak etmesi, arkasından da 1982'de Güney Lübnan'ı işgal etmesi barışa yönelik tavrında bir değişiklik olmadığının en açık göstergeleri olarak yorumlanmıştır. 12-15 Kasım 1988'de Cezayir'de toplanan, Filistin Ulusal Konseyi 1948 bölünme sınırlarını esas alan ve başkenti Kudüs olan sürgünde bağımsız bir Filistin devletinin kurulduğunu açıklamıştır.

Bölgesel ve uluslararası koşulların etkisiyle söz konusu olan Oslo süreci, özellikle Filistinlilerin çok büyük beklentilere sokulduğu ancak sonucu büyük bir hayal kırıklığından başka bir şey olmayan bir süreç olarak tarihe geçmiştir. En başında iyi ilerleyen bu süreç 2000 Eylül'ünde Ariel Şaron tarafından Mescid-i Aksa'ya yapılan provakatif ziyaret sonucunda başlayan ikinci İntifada ve İsrail'in orantısız güç kullanması üzerine tamamen akamete uğramış ve sonunda İsrail'in bütün çekildiği yerlerde yeniden askeri işgalini tesis etmesiyle sonuçlanmıştır. Bundan sonra barış süreci İsrail'in tek taraflı güç kullanımının gölgesinde kalmış ve özellikle İsrail yönetiminin yeni Yahudi yerleşim yerleri inşasına devam ettiği için görüşmelere başlanamamıştır.

İsrail'in Gazze saldırısı sonrasında Ariel Şaron'un partiden 2005'te ayrılarak Kadima'yı kurmasıyla Netanyahu'nun elinde kalan Likud, 2009 seçimlerinde oylarını arttırmış ve yeni hükümet Netanyahu'nun başbakanlığında kurulmuştur. Ancak Netanyahu'nun barışa yönelik yaklaşımı çok olumlu sayılmazdı. 1996-1999

arasındaki başbakanlığı döneminde barış süreci yerinde saymıştı. Bu defa yaptığı açıklamalardan da barış sürecinde bir ilerleme olmayacağı anlaşılmıştı. Sürekli yeni koşullar öne süren Netanyahu, bu defa öncekilere ek olarak Filistinlilerden ve Araplardan İsrail'in bir Yahudi devleti olduğunu tanımalarını istemekteydi. Ayrıca Yahudi yerleşim yerleri inşaatına devam etmesi barışın önündeki en önemli engellerden biri olmaya devam etmekteydi.

İsrail bugünkü sınırlarına ABD'nin her zaman her koşulda arkasında durması ve desteğini hiçbir zaman bırakmaması ile ulaşmış, topraklarını kat kat artırmıştır. Halen daha Gazze'ye aralıklı olarak saldırmaya devam ediyor. Milyonlarca sivil, askeri Filistin vatandaşı hayatını kaybetmiş, milyonlarca kendi topraklarından ayrılıp mülteci durumuna düşmüştür. Bu durumun sona ermesi ve barışın sağlanması imkânı mümkün olmayacak bir düşünce olarak kalacak, İsrail, arkasında ABD ile gücüne güç katmaya devam edecek gibi görünüyor.

ZEYNEP BARAKOĞLU

İHA

Kısa adıyla İHA ve SİHA olarak adlandırılan bu araçlar, modern filoların vazgeçilmezi haline gelmektedir. İnsansız hava araçlarının asıl amaçları, insan eli ile yapılan savunma, saldırı ve keşif uçuşlarını insan zayıat tehlikesi olmadan başarmaktır. Sıfırdan insansız hava aracı üretmek tabii ki de çok kolay bir iş değildir. Zaten bizde öyle 2-3 yıl içerisinde üretmedik. Peki "İHA olmadığında ne oluyordu, İHA olduğunda ne oluyor?" diye soracak olursak, en basitinden kanlı terör örgütü PKK'nın zayıflatılması ve yok edilmesi daha da kolaylaşmış, şehit oranlarımız azalmış ve iyi sonuçlar alınmıştır. Milli üretimin olmadığı dönemlere göz atacak olursak aslında tam anlamıyla İHA yok diyemeyiz. İsrail devletinden alınan HERON isimli araçları kullanıyorduk ama sadece onların askerleri kullanabiliyordu. Nasıl yani? Bir gurup İsrail askeri bu araçları kullanabiliyordu ve bu araçlarla sağlanan bilgiler bize İsrail kaynaklarından gönderiliyordu kısacası işlerine gelen istihbaratı veriyorlar işlerine gelmeyenleri de vermiyorlardı diyebiliriz.

İnsansız hava aracının üretimi aslında 2005 yılında kısmen başlamış sayabiliriz. Selçuk Bayraktar'ın kendi imkanları ile yaptığı prototip çalışmalar bugün günümüzde dış ülkelere sattığımız araçlar haline dönüşmüştür. Peki bu başarıya başlangıç yapan Selçuk Bayraktar kimdir kısaca

bahsedecek olursak, babası Özdemir Bayraktar İTÜ Makine Mühendisliği Fakültesi'nde Necmettin Erbakan'ın öğrencisiydi. Bunlar bize şunu göstermeli, bir şey üretmek bir şey yapmak zamanla gelişen ve değişen bir olgudur eğer yaptığımız şeyden ümidi keser, olmadığını düşünürsek bu bizim en büyük hatamız olur. Peki Türkiye'nin bu gibi silahları ve araçları yapmasına diğer süper güç diye tabir ettiğimiz ülkeler göz mü yumdu, tabi ki de hayır. Ülkemizde onlarca mühendis faili meçhul suikastlere kurban gitti veya kaza süsüyle öldürüldü. İşte bizim tam bu noktada bu gibi insanlara, çalışan gençlere ve üreten mühendislere ihtiyacımız var. Bunları elde ettiğimizde ise bunlara gerekli şartları sağlamak ve korumak birincil görevimiz olmalı. Osman Yalçın'ın "Türk Hava Harp Sanayii Tarihi" isimli kitabını okuduğunuz takdirde 1910'lardan itibaren kendi uçağını imal etmeye çalışan Türkiye'nin dışarıdan değil, içeriden gördüğü engellemeleri de öğrenir ve Nuri Demirağ ile Vecihi Hürkuş gibi ilk uçak imalatçılarımızın başlarına gelenleri okur ve hayli şaşırsınız.

SİHA ve İHA'ların kullanımı ve kullanım alanları oldukça geniştir. Ürettiğimiz SİHA büyük bir kısmı yerlidir ve amacımız da tamamıyla yerli olmaktır. Şu an bile sınıfının en iyisi olmaya aday olan Bayraktar TB2 insansız hava aracı 24 saatin üzerinde havada kalabiliyor. Uçuş irtifası ise 24.000 feet. Bunlar halen artırılabilir değerler olmakla beraber birçok ülkenin de beğenisini kazanmıştır. Yakın dönemde Ukrayna'ya yapılan İHA satışı bunu doğrular nitelikte.

Bayraktar TB2 Özellikleri

Uçuş İrtifası: 24,000 Feet

Kanat açıklığı: 12m

Havada Kalış Süresi: 24+ Saat

Boy: 6.5m

Haberleşme Menzili: < 150 km

Max ağırlık: 630kg

Çalışma Prensibi: Tam otomatik uçuş

Motor: Enjeksiyonlu

İniş – Kalkış: Tam otomatik iniş kalkış

OKAN KARATAŞ

Kırım Meselesi

Kırım, doğu ve kuzeyinde Azak Denizi, batı ve güneyinde Karadeniz ile çevrili bir yarımadadır. Ana kara ile bağlantısı Orkapı adı verilen bir geçit ile sağlanmaktadır. Yarımada, Azak Denizi'nden ise Kerç Boğazı ile ayrılmıştır.

Kırım, ısı ve nemlilik miktarı ile dünyadaki önemli tarımsal alanlardan birisi olarak kabul edilmektedir. Çeşitli tarım ürünleri yetiştirildiği gibi iklimin uygunluğu ve toprak veriminin yüksekliği nedeniyle yüksek rekolteler elde edilebilmektedir. Ayrıca dışarıdan gelecek saldırılara karşı önemli bir avantaja sahiptir. Ayrıca Karadeniz ticaretinde de önemli bir unsurdur. Tüm bu etmenler dahilinde Kırım geçmişte olduğu gibi günümüzde de birçok milletin göz diktiği yer durumundadır.

Batıya göç hareketine başlayan Hunlar, Karadeniz'in kuzeyindeki barbar kavimleri batıya sürerek bölgeye yerleşmeye başlamıştır. Böylelikle Türklerin bölgede ilk görülmesi 4. Yüzyıla tekabül etmektedir. Hun hakimiyetini kaybetmesiyle bölgede Gotlar üstünlüğü ele geçirmişlerdir. 7. yüzyıla gelindiği zaman Hazar Türkleri, Kırım'a hakim olmaya başlamış ve bölgedeki Türk varlığını keskinleştirmişlerdir. Hazarlardan sonra Peçenekler varlığını sürdürmüşlerdir. Kırım'ın doğu sahilleri de Kıpçaklar tarafından kontrol altına alınmıştır. Özellikle 13. yüzyılda önemli Türk göçleri bölgede görülmektedir. Tarih boyunca gerek Alaeddin Keykubat, Saltık Gazi, Osmanlı Devleti gibi Türk devletleri zaman zaman kendi ırkdaşı ile zaman zaman ise bölgedeki diğer devletlerle savaş vermiş ve bölgeyi Türk yurdu haline getirmişlerdir. Büyüyen güç olan Rus Çarlığı, 1783 yılında Kırım'ı tamamıyla ele geçirdi. Kırım Harbi'nden sonra imzalanan Paris Antlaşması'nın (1856) girişinde kendisini "Türkistan padişahı" olarak tanıtan Osmanlı padişahı Sultan Abdülmecid'in "Biz ki, Allah'ın lütfuyla Türkistan ve kapsadığı toprakların padişahı olan Sultan Abdülmecid Han'ız." sözleri, bölgedeki Türk hak iddiasının devam ettirilmeye çalışıldığını, bölgenin önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Ekim Devrimi ile birlikte Lenin'in 2 Kasım 1917'de yayınladığı Rusya İnsan Hakları Bildirgesi'nde geçen maddelerden birisi de "Ayrılma ve bağımsız devlet olma hakkı da dahil olmak üzere Rusya'daki tüm ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı vardır." bildirisi, Kırım Tatar Milli Kurultayı tarafından coşku ile karşılanmıştır. Numan Çelebi Cihan, Kırım Halk Cumhuriyeti'nin kurulduğunu ilan etmişti. Rusya'nın Bolşevik Hükümet, Kırım Tatar Kurultayı'nı ve Kırım Tatar Hükümetini tanımadığını açıklamıştır. Sivastopol Limanı, Rusya'nın Karadeniz filosunun merkezi konumundaydı. Kırım'ı işgal eden Bolşevik kuvvetleri, sivil halkı katletmeye başlamıştır. Bunun ardından Kırım Halk Cumhuriyeti Hükümeti'nin başkanı Numan Çelebi Cihan'ı, Akyar'da 23 Şubat 1918'de evinden almış ve kurşuna dizmiştir. 18 Ekim 1921'de Rusya, Kırım Muhtar Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni ilan etmeye mecbur kalmıştır. Kırım'ı Ruslaştırmak adına pek çok politika yürüten Sovyet hükümeti, en ağır darbeyi Stalin döneminde 18 Mayıs 1944 yılında vurmuştur. . 2. Dünya Savaşı sırasında Almanlarla iş birliği yaptığını sebep göstererek insanlık dışı bir şekilde Türkleri Orta Asya'ya sürmüştür. Koca Kırım'ın Türk nüfusundan sadece 9300 kişiye (Alman kaynaklarına göre) yakın kişi Almanlar adına savaşmışken, bölgeyi Rus hale getirmek isteyen Ruslar, kadın, çocuk, muhtaç vatandaş, yaşlı, erkek, Sovyet savaş gazisi ayrımı gözetmeksizin Türkistan'a sürmüştür.

Bir gün öncesinden Türklerin evine işaretleyen Rus askerleri, gece vakti ansızın işaretledikleri evlerden insanları sadece 20 dakikada insanlık dışı vagonlara koyarak sürgüne zorlamıştır. Sürgün sırasında pek çok kişi ölmüş, hayatta kalanlar da gittikleri bölgede yaşayamamışlardır. Öyle ki Sovyetler, Tatarlar için hain propagandası yaparak gittikleri yerlerde iş ve aş bulamamalarını sağlamıştır. Kırım Türklerinin bölgeye girişleri Sovyetlerin dağılışına kadar sürmüştür. Böylece bölge tamamen Rusların istediği demografik yapıya kavuşmuştur. Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu gibi pek çok Kırım Türk'ü bu dönemleri gördükleri için Sovyet Rusya'nın dağılışı sırasında Kırım'ın Ukrayna'ya bağlı özerk yapıda olmasını sağlamışlardır. Ayrıca belirtmekte fayda var, Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu hâlâ Kırım'a giriş yapamıyor, Ruslar müsaade etmiyor.

Budapeşte Memorandumu ile ABD, Birleşik Krallık ve Rusya Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü tahaahhüt etmişlerdir. Sovyetlerin politikaları neticesinde Ruslaşan Kırım hala Rusya'nın vazgeçemediği bir bölge halindeydi. Bu politikaların meyvesini Ukrayna seçimlerinde de görmekteydi.

2014 yılında Batı yanlılarının protestoları başkent Kiev'in Bağımsızlık Meydanı'nda devam ederken dönemin Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç'in Rusya'ya kaçması Kırım'da hareketlenmelere sebep oldu. Kırım Özerk Parlamentosu Başkanı Vladimir Konstantinov'un Moskova ziyareti ile olaylar fitillenmeye başladı. Kırım'da bulunan Rus birlikleri başta peçlerini gizleyerek Ukrayna'nın çeşitli yerlerine konuşlandı. Daha sonra Rus birlikleri olduğu anlaşılan askerlerin, Ukrayna'daki otorite boşluğunu iyi değerlendirdiklerini görüyoruz. Rusya'nın, Kırım'a milletvekili heyeti göndermesiyle birlikte yarımadada Rusya'ya bağlanma çağrıları daha da arttı. 25 Şubat 2014'te yüzlerce Rus yanlısı Kırımlı, Rusya'ya bağlanma referandumu için parlamentoyu bastı. Rus Birliği Partisi'nin düzenlediği miting sonrasında üstlerinde hiçbir arma veya işaret bulunmayan Rus yanlısı silahlı milisler Kırım Parlamentosunu ve hükümet binalarını kontrol altına alarak baskı uygulamaya başladı. Referandum kararı pek çok devlet tarafından tepki ile karşılandı. Rus yanlısı silahlı milislerin gözetimi altında yapılan referandum sonucunda Rusya'ya bağlanma kararı çıktı. Putin, Kremlin'de törenle Kırım'ın ilhakı kararını imzaladı. Türkiye bu ilhakı yasadışı olarak tanımladı.

2018 yılına geldiğimiz zaman Rus ve Ukrayna gemileri arasında Kerch Boğazı Krizi çıktı. Rusların şiddetli müdahaleleri sonucunda Ukraynalı denizcileri ve Ukrayna gemileri ele geçirildi. Ukrayna Devlet Başkanı Poroşenko, Rus sınırlarına askeri sevkıyatı arttırmasına rağmen Putin hiçbir şekilde geri adım atmadı. Poroşenko'nun durumu ilerletmeyi göze alamadığını görüyoruz.

Rusya'nın bölgeden çıkmak gibi bir niyetinin olmadığını düşünüyorum. Kırım'daki çıkarlarımızı gözetmek istiyorsak Ukrayna'yı desteklememiz gerektiğini fakat bugünlerde yaşadığımız süreç boyunca tarafsız siyaset yürüterek Rusya'yı da kaybetmememiz gerektiğini düşünüyorum. Kırım aslını bulacak ve tekrar 3 kıtaya adalet

götüren Türklerin vatani olacaktır diye umuyorum.

EMİR TÜRK

Komünist Bulgaristan'dan Günümüze

Bulgaristan, Güneydoğu Avrupa'da yer alan bir devlettir. Ülke tarihsel geçmiş olarak ilk önce Roma İmparatorluğu, sonraysa Bizans İmparatorluğu egemenliğine girmiştir. Bulgaristan'da Slavlar ve Türk kökenli Bulgarlar yaşamaktaydı fakat Türkler asimile olarak dillerini ve dinlerini bırakarak etkinliğini kaybetmişlerdir. Bizans İmparatorluğu hakimiyetinde olan Bulgarlar, 14. yüzyılda Türklerin Rumeli'ye çıkması ile 500 yıllık Osmanlı egemenliğine girmişlerdir. Bir süre sonra Osmanlı Devleti'nin gerilemeye başlaması ve Çarlık Rusya'sının da desteğiyle, Balkanlar'da olduğu gibi Bulgaristan'da da ulusal kurtuluş hareketi alevlenmiş, 93 Harbi'nden yenilgiyle çıkan Osmanlı imzaladığı Ayastefanos Antlaşması ile Bulgaristan'ı 1878 yılında içişlerinde bağımsız prenslik olarak, 1908 senesinde ise tam bağımsız çarlık olarak tanımıştır.

Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlılarla aynı cephede savaşa katılan Bulgaristan, İkinci Dünya Savaşı'na da Almanya saflarında katılarak her iki savaştan da yenilgiyle çıkmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Balkanlar'da ilerleyen Sovyet ordusunun yardımıyla Georgi Dimitrov'un önderliğinde sosyalist rejime geçen ülke, Soğuk Savaş yıllarında Varşova Paktı'nın üyesi olarak kalmıştır. 1944'te Sovyet birlikleri tarafından işgal edilen ülkede, 1946'da yapılan bir referandum sonunda halk cumhuriyeti seçince, Kral II. Simeon ve ailesi ülkeden ayrıldılar. Bunun ardından ülkede, komünist rejimli partiler etkin olmaya başladı. Komünist Parti lideri Todor Jivkov'un 35 yıl süren iktidarı ise 1954'te başladı Jivkov yönetiminin son yıllarında, özellikle Türk azınlığa uygulanan asimilasyon tepki çekiyordu. Türklerin Bulgarca isimler almaya zorlanmasıyla dünya kamuoyunun dikkatini çeken bu süreç sonunda, ülkedeki on binlerce Bulgar Türk'ü 1989'da Türkiye'ye göç etti. Bu olaylardan kısa süre sonra ise Jivkov görevden ayrılmak zorunda kaldı.

Komünizm döneminin sona ermesi ardından, Bulgaristan demokrasi ve piyasa ekonomisine geçiş için sancılı bir dönem yaşadı. 1990'ların ilk yarısı boyunca, Bulgaristan siyasi istikrarsızlık ve grevlerle zor zamanlar geçirdi. Türklerin Bulgarca isimler almaya zorlanmasıyla dünya kamuoyunun dikkatini çeken bu süreç sonunda,

ülkedeki on binlerce Bulgar Türk'ü 1989'da Türkiye'ye göç etti. Komünist dönemin 1990'da son bulmasıyla, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk kez çok partili seçimlere giden Bulgaristan, demokrasi ve pazar ekonomisine geçiş için çaba harcadı. Bulgaristan Sosyalist Partisi adını alan Komünistler, siyasette hala önemli bir nüfuz sahibiydi fakat reformlar konusunda elle tutulur bir ilerleme sağlayamıyordu. 1990'ların ilk yarısı boyunca, Bulgaristan siyasi istikrarsızlık yüzünden sancılı dönemler geçirdi. Komünist dönemin 1990'da son bulmasıyla, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk kez çok partili seçimlere giden Bulgaristan, demokrasi ve pazar ekonomisine geçiş için çabaladı fakat bu süreç ülkede zorlu ve sancılı geçti. 1992 ve 1994 yıllarında yönetime gelen Demokratik Güçler Birliği özelleştirme başlattı fakat bu atak işsizlik ve yüksek suç oranlarına sebep oldu. Özelleştirmenin sebep olduğu diğer olay ise ükenin siyasi atmosferini de etkilemesiydi. Pazar ekonomisine karşı "yoksulların sesi" olma vaadiyle yola çıkan sosyalistler 1995 parlamento seçimlerini kazandı. Ancak kötü gidişat durdurulamadı. Ülke ekonomisi dibe vurdu. 1996'da hiperenflasyon ortaya çıktı ve bankaların tamamına yakını battı. Bulgaristan, Mayıs 1997'de İvan Kostov'un başbakan olması ile siyasi istikrarı sağladı. Kostov ise 2001 Haziran'ında yapılan genel seçimlerde, sürgünden dönen ve AB ekonomik kriterlerini tutturmak için ekonomik reform sözü veren Bulgaristan'ın eski kralı II. Simeon tarafından yenilgiye uğradı. Daha sonra Ivan Kostov ve Simeon Saksokoburgotski'nin başbakanlık yaptığı dönemlerde ülke Batı yanlısı bir politika izlemeye başladı ve ekonominin yanı sıra demokratik gelişmeyle ilgili reformlar hızlandırıldı. 1995'te Avrupa Birliği'ne üyelik için başvuran Bulgaristan, katılım sürecinde özellikle ekonomik açıdan zorlansa da 1 Ocak 2007'de AB'ye tam üye oldu. Son cumhurbaşkanlığı seçimleri Ekim 2011'de yapıldı. İkinci turda iktidardaki GERB'in adayı Rosen Plevneliev cumhurbaşkanı seçildi. Bulgaristan'da son genel seçimler ise Mayıs 2013'te yapıldı. Bu son genel seçim erken bir seçimdi. 2009 seçimleriyle işbaşına gelen GERB Partisi lideri Boyko Borisov istifa etmek zorunda kaldı. Yoksulluk ve yolsuzluğa karşı başlayan protestolar her geçen gün büyüdü ve ülke erken seçime gitti. Seçimde yine GERB yüksek oy aldı. Ama Boyko Borisov hükümeti kurma görevini kabul etmedi. Sosyalist Parti ile çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu Hak ve Özgürlükler Hareketi'nin desteği ile teknokratlar hükümeti kuruldu.

EZGİ NUR TANLIK

Sudan Askeri Darbesi

Bir Doğu Afrika Ülkesi olan Sudan'ın gündeminde geçtiğimiz yıl kasım ayından beri protestolar mevcut.. Nisan ayının ikinci haftasında ise askeri darbe meydana geldi. Darbe öncesi mevcut olan Devlet Başkanı Ömer El

Beşir de 1989'da bir darbe ile iktidara gelmişti. Meydana gelen darbeler ekonomik ve sosyal alanlarda ülkeyi yıpratıp geriye götürmekten başka işe yaramamıştır. Darbe ile gelen iktidar yine askeri darbe ile sonlandı.

Beşir yönetiminin sonunu getiren birçok neden var. Bunlar işsizlik, yoksulluk, gelir dağılımı adaletsizliği, insan hakları ihlalleri, demokratik olmayan uygulamalar gibi sayılabilir. Halkın bu şartları protesto etmeleri ise muhtemel bir sonuçtur. Ayrıca askeri darbeden sonra da boyun eğmeyip protestolara devam etmişlerdir. Halkın istediği, bir baskı rejiminden çıkıp diğer bir baskı rejiminin otoritesi altına girmek değildir ve bunun için mücadele etmektedirler. Beşir'in 2011'de Güney Sudan'ın bağımsızlığını kabul etmesi üzerine petrol gelirlerinin yüzde yetmişbeşini kaybetmesi, yüksek enflasyon halkta tepki uyandırmış ve Beşir'in 2020'ye kadar devlet başkanı kalabilmesi için anayasa değişikliğine gitmek istemesi bardağı taşıran son damla oldu. Halk böylece protestolara başladı.

11 Nisan günü Sudan Savunma Bakanı, Ömer El Beşir'in tutuklandığını, üç aylık bir olağanüstü hal ilan ettiğini ve iki yıllık bir geçiş döneminin başladığını açıkladı. Sudan genelinde 1 ay boyunca saat 19.00'dan sonra sokağa çıkma yasağı getirildi. İnsanların özgürlüklerinin sınırlandırılması darbelerin sonraki süreç için iyi bir girişim olmadığını göstermektedir. Darbe sonrası halkın yararını gözetecek gelişmeler gözlemek, düşünüldüğünde hayalden öte olmalı. Hasan Hüseyin Korkmazgil'in şiirinde dediği gibi, '**Kim bu korku, kim bu umut, ne adına, kim için?**'

İktidardaki Ulusal Kongre Partisinin yüzden fazla yöneticisinin tutuklandığı bildirildi. Savunma Bakanı ve Askeri Geçiş Konseyi Başkanı Avad Bin Avf devam eden protestolar üzerine kendi isteği üzerine görevden ayrıldığını açıkladı. Çünkü halk Askeri Konseyi kabul etmiyor, sivil bir hükümetin başa geçmesini talep ediyor. Bu zaman diliminde Beşir ev hapsinden çıkıp cezaevine gönderilirken evinde bulunan çuvalların içinde yüklü miktarda para bulundu. Bu sebepten Beşir hakkında savcılık para aklama ve zimmetine yüklü miktarda para geçirme suçundan soruşturma başlattı. Bunun yanında Beşir hakkında insanlığa karşı suç, soykırım ve savaş suçu işlediği gerekçesiyle yargılanması için uluslararası tutuklama kararı bulunuyor.

Muhalif Sudan Doktorlar Komitesi, güvenlik güçlerinin müdahalesi sonucu son bir haftada çıkan olaylarda en az 35 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı. Barış adına halk adına yapılan bir eylemde halka zarar verilmesi ve acının yaşatılması barışın korunmayacağını göstergesidir. Eloğlu bir şiirinde, 'Böyle barış olur mu? Böyle hürriyet olur mu? Böyle kardeşlik olur mu? Biliyorum ki, katlanıver, diyeceksin; ama böyle yaşamak olur mu!' diyor ya katlanmamalıyız. Yaşamak tek, hür ve bir orman gibi kardeşçesine.

SİMGE GÜNEY

S-400 Krizi

Türkiye, 1990'lı yılların ortasından bu yana güney komşuları Suriye, Irak ve İran'dan kaynaklanabilecek füze tehdidine karşı hava savunma sistemi edinmeye çalışıyor. Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nın 2000'li yılların başlarından itibaren açtığı ihalelerde sonuç alınamadı. 2011'de Suriye iç savaşının başlaması Türkiye'ye dönük tehdidin yeniden artmasına neden oldu.

Türkiye'nin acil gereksinimini karşılamak üzere NATO'ya yaptığı başvuru sonunda ABD, Hollanda ve Almanya kendi envanterlerindeki Patriot savunma sistemlerini Türkiye'ye yerleştirdi. Halen Türkiye'de NATO görevi kapsamında İspanya ve İtalya'nın anti-füze sistemleri konuşlu bulunuyor. NATO'dan gelen desteğe paralel olarak Türkiye, yeni ihaleler açarak kendisine ait hava savunma sistemi arayışını da hızlandırdı.

İlk ihale sonucunda Türkiye'nin beklentilerini karşılayan Çin'in CPMIEC şirketinin geliştirdiği FD-2000 savunma sistemlerinde karar kılındı ancak şirketin ABD yaptırım listesinde olması ve NATO'dan gelen itirazlar sonucunda geri adım atıldı. Aynı ihalede yer alan ABD yapımı Patriot sistemleri ise hem fiyatının pahalı olması, hem de üretici Raytheon şirketinin teknoloji transferine yanaşmaması nedeniyle elenmişti. İhale sürecinin tamamlanamamasının ardından Türkiye, önce kendi savunma sistemini geliştireceğini ilan etmiş ancak 2017 senesinde Rusya ile S-400 hava savunma sistemleri konusunda bir sözleşme imzalandığını açıklamıştı. Türk yetkililer, toplam maliyeti 2.5 milyar dolar olan S-400 için peşinatın Rus yönetimine transfer edildiğini kaydederken, bu işbirliğinin daha da geliştirilebileceği hatta S-500'lerin ortak üretilebileceği mesajını vermişlerdi.

NATO açısından ise öne çıkan iki unsur bulunuyor. Birincisi, Türkiye'nin S-400 hava savunma sistemlerinin hiçbir şekilde NATO'nun mevcut savunma ve radar sistemlerine entegre edilemeyecek olması. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, konunun Türkiye-NATO arası bir soruna dönüşmemesi için dikkatli bir dil kullanırken, tüm müttefik ülkelerden NATO sistemlerine uygun askeri donanım edinmeleri tavsiyesinde bulundu.

İkincisi ve daha önemlisi NATO-Rusya ilişkileri. Türkiye'nin son dönemde Rusya ile geliştirdiği yakın işbirliği, Suriye iç savaşının sonlandırılması sürecinde Astana Süreci'ni geliştirmesi ve aynı zamanda başta ABD

olmak üzere geleneksel Batılı müttefikleriyle Suriye ve diğer konularda giderek daha gergin bir ilişki içinde olması NATO tarafından çok yakından izleniyor. Kuruluşunun 70. senesini kutlayan NATO'nun halen en büyük hasmının Rusya olması, caydırıcılık açısından hem Doğu Avrupa hem de Karadeniz bölgesinde yeni askeri yapılanmalar sürecinde olması Türkiye'nin S-400 savunma sistemlerini alma kararını daha da karmaşık hale getiriyor. NATO yetkilileri, bu sürecin ittifak içinde bir çatlak yaratmasından ve ortak savunma yapısına zarar gelmesinden kaygı duyduklarını saklamıyorlar.

Türkiye, ABD ve NATO'nun kaygılarına siyasi ve askeri-teknik yanıtlar veriyor. Türkiye'nin daha önce ABD'den Patriot sistemi almak istemesine karşın, uygun koşullar sunulmadığını, ayrıca Kongre'nin geçmişte yaptığı engellemeler nedeniyle parası ödenmiş askeri teçhizatların bile teslim edilmediğini anımsatan Ankara, füze tehdidine karşı acil gereksinimini, en iyi teklifi sunan Rus şirketiyle gidermek durumunda kaldığını söylüyor. Bu alışverişin Türkiye'nin NATO içindeki konumunu zedeleyeceği ve ayrıca NATO içinde çatlak yaratacağı kaygılarının yersiz olduğunu belirten Türk yetkililer, Rus yapımı S-300 savunma sistemlerinin Yunanistan, Bulgaristan ve Slovakya'da da olduğunu anımsatıyor. Buna ek olarak, Türkiye'nin S-400 sistemlerini "stand-alone" yani mevcut NATO sistemlerine entegre etmeden bağımsız olarak kullanacağını belirten Türk yetkililer, bu savunma sistemlerinin Türkiye tarafından geliştirilecek yazılım ile kullanılacağını dolayısıyla Türk topraklarındaki hiçbir NATO ekipmanına zarar vermeyeceğini kaydediyorlar.

Bu kapsamda, bu konunun özellikle F-35'lerin teslimatını etkileyebilecek olması Ankara'nın tepkisini çekiyor. Hem proje ortağı hem de üretim zincirinin parçası olduğu F-35 savaş uçaklarının Türkiye'ye bir tehdit gibi sunulmasından rahatsızlık duyan Ankara, sorunun diyalogla çözülmesini tercih ettiğini kaydediyor. Bunun için de S-400'lerin F-35'lere tehdit oluşturmadığını göstermek amacıyla teknik bir çalışma grubu kurulmasını öneriyor. Buna paralel olarak ABD'den Patriot savunma sistemleri almaya kapıyı kapatmadığı, ancak ABD'nin teklifinin Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nın belirlediği ölçütlere uygun olmadığını belirten Ankara, yine de müzakereleri sürdürme niyetinde olduğunu ortaya koyuyor. Türkiye, F-35 projesinin önemli bir ortağı olduğunu, şu ana kadar 1.2 milyar dolar ödeme yaptığını, 2.3 milyar doların da ödeneceğini dolayısıyla bu programdan çıkarılmasının müttefiklik ruhuna ve hukuka uygun olmayacağını kaydediyor.

Sistem nasıl çalışıyor?

- Uzun menzilli izleme radarı, havadaki nesneleri takip ediyor ve gelen bilgiyi komuta aracına gönderiyor. Potansiyel hedefler, komuta aracında değerlendiriliyor
- Hedef tanımlandıktan sonra komuta aracı füzenin fırlatılmasına karar veriyor
- Fırlatmayla ilgili veriler, hedefe göre en iyi konumda bulunan fırlatma aracına gönderiliyor ve buradan karadan havaya füzeler gönderiliyor
- Angajman radarı, füzenin hedefine ulaşmasına yardımcı oluyor

NEDİR ?

Avrupa Birliği

Avrupa Birliği, Avrupa'daki devletlerin savaşı sonlandırmak ve hatta savaşın getirmiş olduğu kini sonlandırmak amacıyla kurduğu bir topluluktu. Savaş boyunca totaliter konuda ısrarcı olan insanlar, Avrupa'da oluşan kin ve düşmanlığı bitirmek, ve ebedi bir barış sağlamak konusunda son derece kararlıydı. 1945 ve 1950 yılları arasında Konrad Adenauer, Winston Churchill, Alcide de Gasperi ve Robert Schuman'ın oluşturduğu bir grup atılımcı devlet adamı devletleri bir araya gelerek çağ atlamaya ikna etmek için yola çıktılar. Dönemin Fransız Dışişleri Bakanı Robert Schuman, ilk etapta Jean Monnet tarafından uyarlanan bir fikir ile yola başladı. Bununla birlikte 9 Mayıs 1950 yılında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun (AKTÇ) kurulması fikrini ortaya attı. Geçmişte birbirleriyle savaşmış ülkelerde kömür ve çelik üretiminin sağlanması için ortak bir Pazar oluşturuldu. Avrupa bütünleşmesine ve birleşmesine giden ilk adımı Belçika, Federal Almanya, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda ülkeleri attı. Bu ülkelerin ortak bir Pazar kurmasıyla tam olarak Avrupa bütünleşmesi başladı. Daha sonra bu altı üye devlet bir araya geldiler ve Roma Antlaşması'nı imzalayarak Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kurdular. Altı ülke arasında geçen gümrük vergileri 1 Temmuz 1968 yılında tamamıyla kaldırıldı ve bununla beraber 1960'lı yıllarda özellikle ticaret ve tarım alanlarında ortak politikalar oluşturuldu. Bu atılımdan o kadar başarılı bir sonuç alındı ki, daha sonra Danimarka, İrlanda ve İngiltere de bu ekonomik topluluğa dahil olmak istediler. Böylece ilk genişleme, 1973 yılında altı üye ülkenin, dokuza çıkması ile gerçekleşmiş oldu. 1981 yılında Yunanistan AET'ye dahil oldu daha sonrasında 1986 yılında da İspanya ve Portekiz'in dahil olmasıyla ilerledi. 1 Ocak 1995'te Avusturya, Finlandiya ve İsveç de dahil oldular. 1990'lı yılların ortalarında on iki ülke daha dahil oldu ve böylece bir genişleme daha yaşandı. Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya, Romanya, Slovakya, Estonya, Letonya, Litvanya, Slovenya, Kıbrıs ve Malta'dan oluşan on iki ülke daha dahil olunca bir

genişleme dalgası daha yaşandı. Başvuruları tek tek kabul eden AB, katılım müzakerelerini 1997'de Lüksemburg'da ve Aralık 1999'da Helsinki'de başlattı. Bu sayede birlik ilk kez bu kadar büyük çaplı bir genişleme dalgası yaşamış oldu. 10 aday ülkenin katılım müzakeresi 13 Aralık 2002 yılında Kopenhag'da tamamlandı ve bu ülkeler tam olarak 1 Mayıs 2004'te AB üyesi oldular. Bulgaristan ve Romanya'nın da dahil olmasıyla birlikte AB 27 ülkeden meydana gelen ve toplamda 450 milyondan fazla vatandaşa sahip olan büyük bir aile ve grup haline geldi. Hemen ardından Hırvatistan 9 Aralık 2011'de AB ve Hristiyan liderleri de katılım antlaşmasını imzalayarak 1 Haziran 2013 tarihinden bu yana AB'nin 28. Üye devleti oldu. Başlarda savaşı bitirmek ve barışı getirmek amacıyla kurulan AB, zamanla büyük başarılar elde etmiş ve çok çeşitli alanlarda faaliyetler göstererek günümüze kadar gelmeyi başarmıştır. Aynı zamanda AB, hem büyük bir ticari güç, hem de çevre sorunlarını bitirmek amacıyla yaptığı çalışmalarda giderek daha da başarılı oldu ve dünya birincisi haline geldi. Bu nedenle de, başlarda altı ülke ile başlayıp daha sonra yirmi sekiz ülkeye kadar yükselmiştir. AB, bu denli saygı görmesini ve yükselmesini olağanüstü bir şekilde çalışmasına borçludur. Çok fazla çalışmış ve bu nedenle de günümüzde bile, dünya lideri olma konumunu devam ettirmeyi başarmıştır. AB'nin bu çalışmaları olağanüstü olarak değerlendirilir. Çünkü, ne birleşmiş milletler ne de devletler bu kadar çalışmamış ve AB kadar istikrarlı gitmemiştir. Egemenlikleri bir araya getirmiş ve barışı sağlamak konusunda başarılı olmuştur. AB, oluşumundan bu yana giderek güçlenerek ilerlemiş ve bu sebeple de birkaç kez genişleme dalgası yaşamıştır. Bu yüzden de günümüzdeki gücü, eski gücü ile aynıdır. 3 Kasım 1990'da Maastricht Antlaşması yapıldı ve bu antlaşmayla birlikte, üç sütunlu bir AB yapısı oluşturuldu. Bu yapının ilk sütununu AB Toplulukları, ikinci sütununu ise "Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası", üçüncü sütununu da, "Adalet ve İçişleri" oluşturmaktaydı. Avrupa barışının sağlanmasının yanı sıra Avrupa ülkeleri arasında ekonomik bir işbirliğinin kurulmasından yola çıkılarak, ileride siyasi anlamda çok büyük işler başaran bir AB halini aldı. Günümüze kadar gelen süre içerisinde Avrupa devletler, ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda yapmış oldukları işbirliklerinde giderek güçlendiler. Kuruluş yıllarında, bu çalışmalar daha sonradan yapacakları çalışmalara göre az sayılabilirken, AB hiç kimsenin tahmin edemeyeceği kadar çok başarılı olmuştu. AB, Avrupa'nın yüzyıllardır edindiği deneyimlerin ve siyasi tecrübelerinin bir ürünü olarak meydana gelmiştir. Avrupa devletlerinin de aynı deneyime sahip olmasıyla birlikte, tek bir ideal üzerinden giderek tek bir amaç için hep birlikte yoğunlaştıkları görülmektedir. Bunun sonucu olarak günümüzdeki durumundan bahsedilebilir. Günümüzde, bu kadar güçlü ve sistemsel bir AB'nin olmasının sebebi tamamıyla bu sürece dayanmaktadır. AB'nin taşıdığı ve amaçladığı ortak değerler toplamda iki maddede yer almaktadır. Bu maddelere göre de, birlik, insan onuru, demokrasi, özgürlük gibi ilkelere saygı duyulması gerekiyordu. Bu ilkeler temel hedefler olarak belirlenmişti ve bu amaca yönelik hareket edildiğinde de

savaşın duracağına, barışın geleceğine inanılıyordu. Bu sebeple de çıktıkları yolda çok başarılı oldular. Devletler giderek güçlendi ve devletlerin güçlenmesiyle, ona bağlı olarak AB de güçlendi. Bu bağlamda, bu sebepten dolayı da AB'nin dünyada tek bir benzeri bile yoktur. AB bu amaçla kurulmuş olan en büyük ve tek topluluktur. Zaten AB'nin öne aldığı ilk amaçlarından biri de, üye devletlerin ekonomilerinin kalkınmasını sağlamaktır. Yani bir bakıma, devletlerin durumlarının daha iyi bir seviyeye getirilmesini amaçlıyorlardı. Günümüze bakıldığında, amaçların hala aynı olduğunu ve AB'nin çalışmalarını hala aynı istikrarda ve başarıda devam ettiriyor olduğunu görmekteyiz.

BİRSU ÇINAR

Şanghay İşbirliği Örgütü

Şangay İşbirliği Örgütü bölgesel bir örgüttür. Ana işbirliği konusu güvenlik olan ŞİÖ, ilk olarak 1996'da Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan tarafından "Şanghay Beşlisi" adıyla kuruldu. 1996 ve 1997 yıllarında bu beş ülke yapmış olduğu zirve toplantılarında sınır bölgelerinde güvenin artırılması, siyaset, ekonomi ve güvenlik gibi alanlarda görüş alışverişi yaptılar. 2001'de zirveye katılan Özbekistan'ın "Şanghay Beşlisi'ne katılımına ilişkin bir Ortak Deklarasyon kabul edilmiş ve 6 ülke tarafından imzalanan "Şanghay İşbirliği Örgütü'nün Kurulmasına Dair Deklarasyon" ile örgüt resmiyete kavuşmuştur. Şangay İşbirliğinin amaçları:

- Üye ülkeler arasında karşılıklı güven ve komşuluk ilişkilerinin güçlendirilmesi,
- Ticaret, ekonomi, teknoloji ve kültür alanlarındaki işbirliğini teşvik etmek,
- Bölgede barış, güvenlik ve istikrarı sağlamak için ortak çaba sarf etmek,
- Demokratik, adil ve rasyonel yeni bir uluslararası siyasi ve ekonomik düzenin kurulmasına katkı sağlamaktır.

Örgütün uluslararası yapısında düzenli olarak toplanan Devlet Başkanları Konseyi ve Hükümet Başkanları Konseyi'nin yanı sıra sekreteryaya, Bölgesel Anti-Terör Yapısı, Dışişleri Bakanları Konseyi gibi yapılar yer alıyor. Örgütün sekreteryası Çin'in başkenti Pekin'de, "Bölgesel Terörle Mücadele Kurulu" ise Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te bulunuyor. . Bugün örgütün 6 üyesinin yanı sıra 6 gözlemcisi ve 6 diyalog ortağı bulunuyor. Gözlemci ülkeler; Afganistan, Belarus, Hindistan, İran, Moğolistan ve Pakistan. Örgütün diyalog ortakları ise Azerbaycan, Türkiye, Kamboçya, Nepal, Sri Lanka ve Ermenistan'dır.

2006 yılında üyelik başvurusu yapan Pakistan ve 2014 yılında üyelik başvurusu yapan Hindistan ve Pakistan 2017'de ŞİÖ'ye üye olmuştur.ŞİÖ, gözlemci ülkeler ve diyalog ortakları dahil edildiğinde dünya nüfusunun yaklaşık yarısını içeriyor. Hükümetler arası bir kurum olan ŞİÖ'nün kuruluşunda Çin ve Rusya'nın Asya'da güvenlik üzerine işbirliği yapma amacı bulunuyordu. Örgütün güvenlik konusundaki endişelerinden biri, Orta Asya'daki İslamcı örgütler ve uyuşturucu ticaretiydi. ŞİÖ üyeleri, güvenlik endişelerine karşı birbirileriyle istihbarat paylaşımında bulunuyor, ortak askeri tatbikat düzenliyor ve suçluları birbirlerine iade ediyor. ŞİÖ, askeri bir ittifak değildir. Rusya ve Çin'in Orta Asya'ya yönelik politikalarını koordine etmenin bir aracı olma özelliğini taşıyor. 2011 yılında yılında başvurunun ardından Türkiye 2013'te ŞİÖ'nün diyalog ortağı olmuştur. ŞİÖ, Türkiye'nin Asya'daki pazarlara erişim sağlaması açısından önemi bulunuyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan bu tarihten sonra hem başbakanlığı hem de cumhurbaşkanlığı döneminde pek çok defa Türkiye'nin Şanghay İşbirliği Örgütü'ne üye olarak kabul edilmesi karşılığında AB'ye tam üyelik başvurusunun geri çekebileceğini açıklamıştı. ŞİÖ'nün, Avrupa Birliği ile en büyük farkı AB'nin üye ülkelerin üzerinde yer alan bir hükümetler üstü yapıyken ŞİÖ, işbirliği örgütüdür. Diğer farklarıysa AB'nin üye ülkelerden parlamenterlerin temsil ettiği ve yaşama gücü bulunan bir meclisi, mahkemesi, marşı ve bayrağı bulunurken ŞİÖ'de bunların bulunmamasıdır. AB'nin üye ülkeleri arasında insan, sermaye ve ürünlerin serbest dolaşımı bulunurken ŞİÖ'de bunlar da yok. AB, diğer ülkelerle de serbest ticaret anlaşması imzalayabilirken ŞİÖ üyeleri kendi aralarında bile serbest ticaret anlaşmasına sahip değildir.

EZGİ NUR TANLIK

TÜRKSOY

**Uluslararası Türk Kültür
Teşkilatı**

Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY), Türk dil ailesine ait dilleri konuşan Türk nüfusuna sahip ülkeler ve topluluklar arası uluslararası kültür örgütüdür. Eski adı "Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi"dir.

TÜRKSOY'un mevcut genel sekreteri, eski Kazakistan Kültür Bakanı olan Düysen Kaseyinov'dur. TÜRKSOY'un genel merkezi Ankara, Türkiye'de bulunmaktadır.

Örgüt, kökeni Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye ve Türkmenistan kültür bakanlarının ortak bir kültür çerçevesinde işbirliği bağlılıklarını ilan ettikleri Bakü ve İstanbul'da 1992 yılı boyunca gerçekleşen

toplantılardan almaktadır. Daha sonra 12 Temmuz 1993 tarihinde Almatı'da imzalanan anlaşma ile TÜRKSOY kurulmuştur.

1996'da, TÜRKSOY ile UNESCO arasında karşılıklı istişareler ve karşılıklı temsil içeren resmî işbirliği kuruldu.

TÜRKSOY'un, 3 Ekim 2009 tarihinde kurulan Türkî cumhuriyetler arasında jeopolitik bir örgüt olan Türk Keneşi'ne entegre edileceği açıklandı.

2015'in sonlarında bir Rus uçağı Türk Hava Kuvvetleri tarafından vurulduktan sonra beş Rus federal bölümü (Altay Cumhuriyeti, Hakasya, Saha Cumhuriyeti, Tuva Cumhuriyeti) TÜRKSOY'dan ayrıldı.

Günümüzde 6 üye devlet, 4 gözlemciyle birlikte faaliyetlerini sürdürmektedir.

EMİR TÜRK

Baas Rejimi

Baas Partisi'nin anlamına baktığımızda "Rönesans", "yeniden doğuş" ve "diriliş" gibi anlamlara geldiğini görüyoruz. 1943 yılında Suriye'nin Şam kentinde kurulan Baas Partisi'nin kurucuları Ortadoks Hristiyan olan Mişel Eflak ve Sünni Arap olan Salah el-Bitar'dır. Eflak ve Bitar Paris'te öğrenciyken tanışmışlar, Şam'a geldiklerinde fikirlerini uygulamaya başlamışlardır. 1947'de İskenderunlu bir Alevi olan Zeki Arsuzi'nin katılımıyla ilk kongre gerçekleşmiştir.

Baas Partisi'nin ideolojisi Müslüman Arapçılıktan ziyade laik, milliyetçi, pragmatik ve kapsayıcı yönü bulunan bir ideolojidir. Partinin sloganı "Birlik, özgürlük ve sosyalizm"dir. "El-Baas" adlı gazeteyle fikirlerini yaymaya çalışmışlardır. Gazetenin başında Mişel Eflak vardır. Eflak yazılarında Baas'ı, Arap toplumunun tam bir dönüşümünü hedefleyen, sosyal adaletsizliği, sınıf sömürsünü ve tiranlığı sona erdirecek ve özgürlük, demokrasi ve sosyalizmi getirecek bir devrimci bir hareket olarak nitelendirmiştir. Eflak bir Hristiyan olmasına rağmen İslamiyet'i düşüncesinin ayrılmaz bir parçası yapmıştı. Baas Rejimi'nin temel hareketlerine bakacak olursak tek bir Arap ulusu yaratmak, sosyalizmi gerçekleştirmek suretiyle Arap dünyasını yabancı boyunduruğundan kurtarmak, bağlantısızlık politikasıyla emperyalizme ve sömürgecilğe karşı çıkmak gibi ana başlıklara sahiptir.

BAAS Rejiminin en etkili olduğu bölge Suriyedir. 1958 yılı Suriye'deki Baasçılar için önemli bir yıldır. Çünkü Mısır ve Suriye birleşerek "Birleşik Arap Cumhuriyeti (BAC)" ni kurmuşlar ve bu birleşmede Baasçıların önemli bir rolü olmuştur. Bu proje Suriye'deki Baasçıların en büyük hayaliydi. İlk başta Mısır Cumhurbaşkanı

Cemal Abdül Nasır bu birleşmeye sıcak bakmamış, ancak Yörede sol rüzgarlar güçlü esmeye başlamış ve komünizm tehlikesinin ciddiyeti konusunda ikna edilmiştir. 21 Şubat 1958'de yapılan referandumdan sonra BAC resmen kurulmuş oldu. Nasır, devlet başkanı olmuş ve Suriye'deki bütün siyasi partiler yasaklanmıştır. Birleşmeden sonra Baasçıların bekledikleri yönetim ortaya çıkmadı. Kilit noktalara Mısırlılar getirildi ve nihayet 1961 yılına gelindiğinde Nasır'ın Suriye içindeki nüfuzuna olan hoşnutsuzluk, süregiden kuraklık ve ekonomik kriz, Suriyelilerin sabrını taşırmıştı. 28 Eylül 1961'de Yarbay Abdülkerim Nehlevi Suriye'de askeri bir darbe gerçekleştirerek birliği sona erdirmiştir. 13 Ekim 1961'de Suriye bağımsızlığını tekrar kazanarak Birleşmiş Milletler (BM) üyeliğini tekrar başlatmıştır. Bu ayrılıktan sonra Baas Partisi Suriye'de gittikçe etkisini göstermeye başladı. Bu sırada parti, kendi içinde iki kanada ayrılmıştır: Mişel Eflak, Salah el-Bitar ve General Emin el-Hafız öncülüğünde "Eski Muhafızlar" ve Salah Cedit, Muhammed Umran ve Hafız Esad gibi dini-etnik azınlıklara mensup olan subayların öncülüğünde "Bölgeselci Kamp". 8 Mart 1963'te Baas Partisi öncülüğünde Suriye'de askeridarbe yapılmış ve Baas Partisi Suriye içinde en etkili parti olmuştur. 1970 yılında Savunma Bakanlığı görevinde bulunan Hafız Esad, Salah Cedit ve hükümet üyelerinin tutuklama emri vererek iktidarı ele geçirdi. Bir yıl sonra da yedi yıllığına cumhurbaşkanı seçilerek iktidarını pekiştirmiş oldu.

"Baas" adıyla tanınan hareket sadece Suriye'de legaldi. Lâkin Baasçılar diğer Arap ülkelerinde gizlice teşkilatlanmışlardır. Suriye dışında Irak'ta da BAAS Partisi etkili olmuştur. 1968'deki darbeden sonra ülkenin kontrolünü tek başına alan parti, Saddam Hüseyin'in 1979'daki iktidarı sonrasında daha da güç kazanmıştır. Özellikle petrol kartıyla ordusunu güçlendirmiş ve Arap dünyası liderliği için de ordu ve petrol kartlarını kullanmıştır. İran ile süren 8 yıllık savaş ve Kuveyt'in işgali, Saddam Hüseyin'in siyasi hayatı için dönüm noktası olmuştur. 2003 ABD İşgali'nden sonra 14 Aralık 2003'te bir operasyonla yer altında yakalanan Saddam Hüseyin yargılanmış ve idam cezasına çarptırılmıştır. Bu karar 30 Aralık 2006'da Kazımiye'de bir Amerikan kampında uygulanmıştır. Böylelikle Arap dünyasında bir devir sona ermiştir.

BAAS Rejimi özellikle Irak ve Suriye'de uzunca bir dönem etkisini sürdürmüş ancak çoğu kez kendi içinde bölünmeler, çatışmalar yaşamıştır. Hafız Esad ve Saddam Hüseyin'in iktidara geldikten sonra devlet kadrolarına kendi akrabalarını yerleştirmeleri ve sülale yönetimi haline getirmelerinin kendi devamlılıkları için her ne kadar iyi gelişmeler göstereceğini düşünseler de sonuç farklı olmuştur. Rejimin son temsilcileri olarak görülen Saddam Hüseyin ve Hafız Esad'ın ölümlerinden sonra BAAS devri kapanmıştır.

ZEYNEP BARAKOĞLU

KİMDİR ?

Yusuf Akçura

Yusuf Akçura, 2 Aralık 1876'da Ulyanovsk, Rusya'da doğmuştur. Kazan'a göç etmiş Kırım Türklerinden fabrikatör Hasan Bey ile Yunusoğulları'ndan Banu Hanım'ın, aristokrat ailenin çocuğudur. Kendisi 2 yaşında iken babasının ölümü üzere annesiyle birlikte İstanbul'a taşındılar. Üvey babası olan Dağıstanlı Osman Bey'in desteğiyle Kuleli Askeri Lisesi'nde eğitim gördü. 1895 yılında ise Kara Harp Okuluna girdi. Kara Harp Okulu'nda okurken Necip Asım Yazıksız'ın, Veled Çelebi'nin, Bursalı Tahir Bey'in Türkçülük fikrine ait yazıları ile İsmail Gaspıralı'nın Bahçesaray'da yayınlanan ve bir ara İstanbul'da da dağıtılan Tercüman Gazetesi sayesinde Türkçülük fikirleri gelişti.

1897 yılında Rusya ve Osmanlı Türklerini tanıştırmak amacıyla Malumat Dergisi'nde "Şehabettin Hazret" adlı ilk makalesini yayınladı. Harbiye 2. Sınıfta iken Türkçülük hareketine katıldığı gerekçesiyle 45 gün ceza aldı. Erkan-ı Harbiye sınıfına ayrıldıktan sonra askeri mahkeme tarafından müebbet olarak Libya'nın Fizan bölgesine sürgün edilerek askerlikten uzaklaştırıldı. 77 kişi ile sürgün edildiği zaman Trablusgarp'tan Fizan'a gönderilecek para bulunamadığı için hapsedildiler. İttihat ve Terakki Partisi'nin girişimleri ile belli tavizler aldı, resmi görevlerde bulundu. Kendisiyle sürgün edilmiş olan Ahmet Ferit Tek ile birlikte Fransa'ya kaçtı.

Fransa'da Paris Siyasal Bilgiler Okuluna 3 yıl devam etti ve "Osmanlı Devleti Kurumlarının Tarihi Üstüne Bir Deneme" adlı tezini vererek okuldan üçüncülük ile 1903'te mezun oldu.

Akçura, Türkiye'ye dönmesi ya-sak olduğundan Rusya'ya, doğduğu yere döndü ve amcasının evine yerleşti. Çok büyük tartışmalar yaratan ve üzerine kitaplar yazılan, Türkçülüğün ilk kez bilimsel izahının yapıldığı "Üç Tarz-ı Siyaset" adlı makalesini burada kaleme aldı. Üç Tarz-ı Siyaset, Kahire'de bulunan Türk Gazetesi tarafından yayınlandı.

Akçura, 1905 yılında İsmail Gaspıralı, Alimerdan Bey, Abdürreşit Kadı İbrahimof gibi Türkçülerle birlikte "Rusya Müslümanları İttifakı" adındaki partiyi kurdu. Seçimler bitene kadar hapis hayatı yaşayan Akçura, 1906 yılındaki olaylar sayesinde Duma'ya Sadri Maksudi Arsal'ı temsilci olarak gönderdi. 1907'de tekrar dağıtılan meclis Rus olmayanları hapisle cezalandırma kararı alınca 1908 Ekim ayında Osmanlı'da gerçekleşen 2. Meşrutiyeti fırsat bilerek İstanbul'a gitti.

İstanbul'da Türkçülük fikrini yaymak adına "Kazan Muhbiri" adlı gazeteyi çıkardı. Darülfünun'da ve Mülkiye Mektebi'nde tarih dersleri verdi. 1908'de Türk Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı ancak derneğin ömrü kısa oldu. 1911'de Türk Yurdu Derneği'nin kurucularından birisidir. Ayrıca derneğin Türk Yurdu Dergisi'ni 17 yıl boyunca idare etti.

Rusya'daki Türklerin haklarını savunmak adına "Rusya Mahkumu Müslüman Türk-Tatarların Hukukunu Müdafaa Cemiyeti"ni kurdu. Birçok Avrupa ülkelerinde Rusya'daki Türklerin haklarını savundu. 1918'de Rusya'daki esir Türkleri kurtarmak amacıyla Hilâl-i Ahmer Cemiyeti temsilcisi unvanıyla Rusya'ya gitti ve 1 yıl kaldı. 1919'da İstanbul'a döndü.

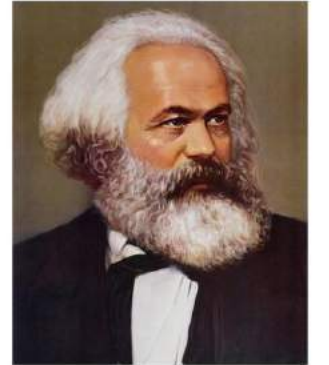
İstanbul'da Milli Türk Fırkası'na katıldı. Aynı yılın sonunda İngilizler tarafından tutuklandı. Milli Mücadele'ye katılmak için Anadolu'ya geçti. Hariciye Vekaleti'nde Genel Müdür olarak görev aldı ve İstanbul Mebusu seçilerek meclise girdi. Kurtuluş savaşı sonunda İstanbul'u TBMM temsilcisi olarak işgalcilerden teslim aldı. 1923 ve 1935 yılları arasında 2. 3. 4. dönem İstanbul ve 5. dönem Kars milletvekilliği yapmıştır.

1925 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'nde siyasi tarih dersleri vermeye başlayan Akçura, Mustafa Kemal Atatürk'ün kültür ve siyaset danışmanı olarak da görev yapmıştır. 1932'de Türk Tarih Kurumu Başkanı olmuştur. 1933'de İstanbul Üniversitesi'nde Siyasi Tarih profesörü oldu.

Yusuf Akçura, 11 Mart 1935 tarihinde İstanbul'da 59 yaşında kalp krizi sonucu hayatını kaybetmiştir.

EMİR TÜRK

Karl Marx

"Proleterlerin zincirlerinden başka yitirecekleri bir şey yoktur. Oysa kazanacakları koskoca bir dünya vardır."

Hayatı

Karl Marx 5 Mayıs 1818'de Ren Prusya'sında Travers kentinde doğdu. Marx yetiştirme yıllarında 1830'ların başlarındaki karmaşık dönemin etkisi altında kalmıştı.

1830 ve 1831 devrim yıllarıydı; 1830'da Fransa'da Temmuz Devrimi meydana gelmişti. Bu devrim Batı'dan Doğu'ya tüm Avrupa'ya yayılmıştı.

Marx'ın toplumsal konularda bilinçli hale gelmesinden önce geçen ilk otuz yılın karakterini iki olgu belirler; İngiltere'deki sanayi devrimi ve Fransa'daki büyük devrim Marx'ın doğduğu Ren Eyaleti, sanayi ve politikanın en canlı olduğu Prusya eyaletlerinden biriydi. Ayrıca bu bölgede komünal toprak mülkiyetinin izleri hala bulunmaktaydı. 1841 yılında doktorasını vermiş ve ilkin kendini felsefe ve bilime adanmış düşünce adamıydı.

Fabrikalarda Bıteviye Üretilmekte Olan Kahr" -İsmet Özel

Marx ileri sürdüğü taktikleri cesaretle savundu. Emekçi yığınların içinde bulunduğu kötü koşullar sorunu üzerinde ısrarla durdu.

Prusya Kralından, Moselle Köylüsüne, Marx'ın Ren eyaletinde karşılaştığı işçiye kadar herkes insandı. Hepsini aynı organlara sahipti baş, ayak, el vb. Fizyoloji ve anatomik açıdan Moselle köylüsüyle Prusyalı toprak ağası arasında büyük bir fark yoktu. Ama toplumsal konumda ezici bir ayrılık vardı. Eğer insan değişmiyorsa, eğer insan salt doğanın ürünüyse, bütün bu farklılıklar nereden doğuyordu? Marx'ın düşüncesi bu yönde işlemeye başladı. İlk kez Marx, proletaryanın salt acı çeken bir sınıf olması yanında, burjuva düzene karşı aktif bir savaşçı olduğuna işaret etti; proletarya, bütün varolma koşullarıyla, burjuva toplumu içinde tek devrimci unsur haline gelen bir sınıftı. 1845 yılında yazmış olduğu Feuerbach Üzerine Tezler eserinin bitiş cümlesi onun felsefesinin bir özeti gibidir: 'Filozofların yaptığı şey sadece dünyayı farklı yorumlamaktır. Yapılması gereken şey ise onu değiştirmektir.

"Her çağın egemen düşünceleri, her zaman o çağın egemen sınıfının düşünceleri olmuştur." -Karl Marx

Marx'a göre yükselen her sınıf kendi ilgi ve çıkarlarını genelin ilgi ve çıkarlarıymış gibi satmaya çalışır ve daha da ileri giderek genelin ilgi ve çıkarlarını tam olarak yansıttığını iddia eder.

SİMGE GÜNEY

**Aliya
İzzetbegović**

Aliya İzzetbegović (Boşnakça: Alija Izetbegović), Boşnak devlet adamıdır. Ayrıca, "Bağımsız" Bosna Hersek'in ilk cumhurbaşkanı olan merhum Aliya İzzetbegović, 8 Ağustos 1925'te Bosna Hersek'in kuzeyindeki Bosanski Samac şehrinde dünyaya geldi.

Mustafa ve Hiba çiftinin beş çocuğundan biri olan Aliya İzzetbegović, üç yaşındayken ailesiyle Saraybosna'ya taşınarak, eğitimine burada başladı. Mustafa ve Hiba çiftinin beş çocuğundan biri olan Aliya İzzetbegović, üç yaşındayken ailesiyle Saraybosna'ya taşınarak, eğitimine burada başladı. İkinci dünya savaşında büyük acılar çeken Bosna Hersek, Hırvatistan'daki Ustaşa rejimi, Bosna Hersek'i ilhak edip Bağımsız Hırvatistan Devleti'ni kurdu. Ülkede ki Müslümanlar resmen yok sayıldı ve Hırvat kabul edildi. İkinci Dünya Savaşı boyunca faşist, sonrasında ise komünist ideoloji ve uygulamalara karşı çıkarak, Mladi Müslümanı (Genç Müslümanlar) isimli, kolej ve üniversite öğrencilerinden oluşan ve Bosnalı Müslümanları İkinci Dünya Savaşı'nda yaşanan soykırımdan kurtarma amacını taşıyan teşkilatın içerisinde yer aldı. Milleti için verdiği mücadele neticesinde cezaya çarptırıldı ve hayatını zorluklarla devam ettirdi. 1988 yılının sonunda Yugoslavya hükümetinin "sözlü muhalefet sebebiyle cezalandırılanlara tanınan affından" yararlanarak serbest kaldı. Aliya, hapisteki yıllarında ise daha sonra yayınlanacak olan "Özgürlüğe Kaçışım-Zindandan Notlar:1983-1988" isimli eserini yazdı.

DEMOKRATİK EYLEM PARTİSİ KURULDU

1988 yılında af ile serbest kalan Aliya İzzetbegović, 1990 yılında, bugün de ülkedeki Boşnakların en büyük partisi konumundaki Demokratik Eylem Partisinin (SDA) kurulduğu oturumda, partinin genel başkanı seçildi. İlk çok partili seçimde SDA, Bosna Hersek'te en çok oyu aldı ve Aliya İzzetbegović, Yugoslavya içindeki Bosna Hersek Sosyalist Cumhuriyeti'nin başkanı oldu.

Halkına uluslararası arenada tanınan, bağımsız ve egemen bir devlet bırakan Aliya, 19 Ekim 2003 tarihinde Saraybosna'da vefat etti. Aliya'nın ölmeden önce son görüştüğü devlet adamı ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan oldu.

Gerek liderlik vasfı gerekse felsefi kişiliği nedeniyle Türkiye'de "Bilge Kral" olarak adlandırılan Aliya'nın cenazesine dünyanın her yerinden 150 binden fazla insan katıldı. Ölmeden önce şehitlerin arasında mütevazı bir mezara defnedilmek istediğini yetkililere aktaran Aliya'nın kabri, başkent Saraybosna'daki Kovaçi Şehitliği'nde bulunuyor.

BOSNA SAVAŞI

JNA ve Sırp paramiliter grupların farklı şehirlerde saldırıları başladı. 6 Nisan 1992'de ise başkent Saraybosna'da 3,5 yıl sürecek kuşatma ve katliamlar başladı. Bu günlerde bilge kral milletini bu zulme karşı koymaları için birlik çağrısı yapmış ve Boşnaklar Aliya'nın önderliğinde çetin bir mücadele verdi. Kendini savunamayan halka büyük katliamlar yapıldı. Bu durum hep insanlık açısından hem de dünya açısından utanç vericiydi. Kadınlara tecavüz edildi, çocuklar öldürüldü, işkenceler yapıldı.

200 bine yakın insanın hayatını kaybettiği, bir milyondan fazla insanın evini terk ettiği, soykırım ve katliamların gerçekleştiği savaş, 1995 yılında imzalanan Dayton Barış Anlaşması ile sona erdi. Aliya, söz konusu barış anlaşmasına ilişkin, "Bu adil bir barış değil, ancak savaşın sürmesinden daha iyidir." ifadelerini kullanmıştı.

OKAN KARATAŞ

Mirsaid Sultangaliyev

1917 Bolşevik devriminin dört büyüklerinden biri olan Sosyalist Mir Seyyit Sultan Galiyev (diğerleri Lenin-Stalin-Troçki) Kazanlı bir Tatar Türküdür. Galiyev, 13 Temmuz 1882 yılında bugünkü özerk Başkırdistan sınırları içinde Sterlitamak bölgesindeki Kırımsakaly (kırımsakal, kırmıskalı) kasabasına bağlı Elimbetova köyünde dünyaya geldi. İlk eğitimini öğretmen olan babasından aldıktan sonra Kazan'daki Tatar Pedagoji Enstitüsü'ne girdi. Sultan Galiyev bu okulu bitirdikten sonra bir süre öğretmenlik yaptı ve daha sonra Ufa Belediye Kütüphanesi'nde çalışmaya başladı. Galiyev sonra çeşitli gazetelerde çalıştı. 1915'te öğretmenlik mesleğine geri döndü. Bakü'de görev aldığı sırada Azerbaycan Millî Hareketine katıldı. 1917 Şubat Devrimi esnasında Bakü'deydi. Müslüman Kongresi Yürütme Komitesi Sekreterliği için çağrılınca Moskova'ya gitti ve kongrenin bitiminden sonra Kazan'a geçti. Böylece aktif olarak siyasi hayatı başlamış oldu.

Sultan Galiyev Kazan'da Müslüman Sosyalist Komitesi'ne (Muskom) katıldı. Bu komitenin lideri Molla Nur Vahitov'du ve ileriki günlerde Galiyev'e rehberlik edecekti. Sultan Galiyev, 1917 yılında Rus Komünist Partisi'ne de girdi. Komünist Parti hiyerarşisi içinde en yüksek dereceli Türk haline geldi. 1918 yılında Molla Nur Vahitov, Çek lejyonierleri tarafından öldürülünce, Sultan Galiyev'in önü açıldı. Sultan Galiyev Komünist Parti içerisinde daha ziyade Müslümanlarla ilgili görevleri üstlendi. Bunlar Merkezi Müslüman Komiserliği üyeliği, Müslüman Askeri Kollegiyumu başkanlığı, Narkomats'ın resmî yayın organı Jizn Natsionalnostey'in editörlüğü idi. Sultan Galiyev 1920-1923 yılları arasında Stalin'in millî mesellere ve mahallî özerkliklere karşı olumsuz görüş ve eylemlerine en şiddetli muhalefeti yapan isim oldu.

Rusya Komünist Partisi'nin sömürgeler politikasına ağır eleştiriler getirdi. Parti içinde doğulu komünistlerden bir muhalefet örgütledi. Son olarak eleştirilerini Stalin'i Velikoruscu (Büyük Rusya) politikalar izlemekle suçlamaya kadar vardırı. Bu bardağı taşıran son damla oldu.

Sultan Galiyev asılsız deliller ve iddialar ile "karşı devrimci örgüt" kurmak suçundan mahkûm edildi ve partiden atıldı. Buna rağmen Komünist Parti içinde oluşturduğu muhalefet bloğu ile ülke siyaseti üzerinde etkili olmayı sürdürdü. Troçki, Zinoviye, Kamenev gibi isimleri devre dışı bırakan Stalin doğulu komünistlerin muhalefet bloğuna karşı da harekete geçti. Sultan Galiyev 1929 yılında tekrar tutuklandı. Oluşturduğu muhalefet bloğunda yer alan isimlerin hepsi tutuklandı ve tasfiye edildi. Birkaç yıllık hapis ve sürgün cezasından sonra serbest bırakılan bu isimler 1937 yılında tekrar tutuklandı ve aynı yıl içinde hepsi kurşuna dizildi. Sultangaliyev ise üç yıl sonra 28 Ocak 1940'ta Lefortovo Hapishanesi'nde kurşuna dizilerek öldürüldü. 30 Nisan 1990'te Sultan Galiyev'in ve yoldaşlarının itibarları iade edildi.

Sultan Galiyev, Türk halklarını birleştirme çabası sadece toplulukları bir noktaya doğru yönlendirme ve onların oluşturacağı sinerjiyi enternasyonalist savaşta kullanma kolaycılığıyla hareket etmedi. O, Türkleri bir araya getirme çabasının ötesinde kültürel bir birlik için de çalışmıştı. Bütün Türk halklarının birbirleri içinde asimile olmaları ve böylece tek bir millî Türk kimliğini oluşturmaları gerektiğini savundu.

İsmail Gasprıralı'dan aldığı; dilde, fikirde, işte birlik ideali, Sultan Galiyev'in kültürel Türkçülüğünün omurgasını oluşturmaktadır.

YASİN YILDIRIM

